

AI zou niet voor iedereen toegankelijk moeten zijn

Nasima Bel Mouhand

Kunstmatige intelligentie is in korte tijd snel toegankelijk geworden. AI kan ons helpen met dagelijkse taken, maar wat als diezelfde technologie wordt gebruikt om criminaliteit makkelijker te maken?

Daar hadden ik en Zhafira over in ons debat. Daar hadden we voor “tegen” gekozen *voor de stelling “krachtige AI systemen zouden niet onbeperkt toegankelijk moeten zijn voor iedereen.”* Ik ben eigenlijk zelf voor dit argument en daarom wil ik eigenlijk meer weten hoe het zit met de public stack en hoe eventueel Marleen Stikker naar zou kijken. AI is toch een interessant onderwerp om verder uit te zoeken hoe we hier vanuit een juridische blik naar kunnen kijken. Het is een technische tool die heel handig is om te gebruiken. In vele sectoren wordt het heel goed en efficiënt gebruikt. Alleen het kan ook slecht gebruikt worden, vooral in de criminaliteit, daarnaast kan het kan banen overnemen wat voor sommige heel vervelend is en als je het teveel gebruikt voor je eigen studiewerk ga je erdoor misschien minder van kritisch nadenken.

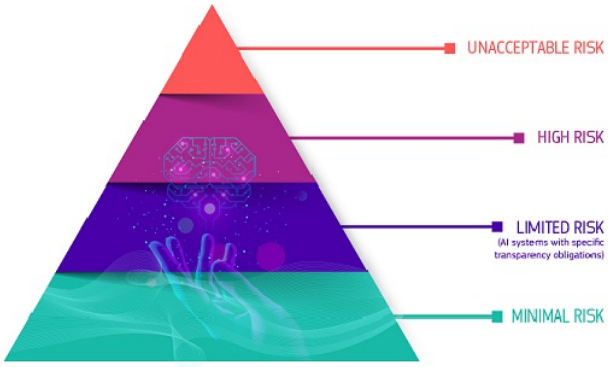
Ik hoop daarom na dit betoog er meer te weten van te komen en hoe we hiermee op de juiste manier mee omgaan.

Een belangrijk argument om krachtige AI niet onbeperkt toegankelijk te maken, is dat criminelen deze technologie kunnen misbruiken. Volgens een artikel van het (AD Techredactie, 2026). Waarschuwen de veiligheidsdiensten AIVD en MIVD dat AI cyberaanvallen steeds makkelijker en efficiënter maakt.
Criminelen kunnen AI bijvoorbeeld gebruiken om malware te ontwikkelen of overtuigende phishingmails te schrijven waarmee persoonlijke gegevens, zoals wachtwoorden, worden gestolen. Daarnaast kan AI worden misbruikt om seksueel misbruikmateriaal van kinderen te maken. Volgens een artikel van VRT NWS (Richir, 2025) ontving de Internet Watch Foundation (IWF) in 2023 in totaal 53 meldingen van AI-gegenereerd seksueel misbruikmateriaal van kinderen. In 2024 steeg dit aantal naar 245 meldingen, die samen 7.644 illegale beelden en video's bevatten. Deze stijging laat zien dat het aantal meldingen snel toeneemt en dat AI ook voor ernstige vormen van misbruik wordt ingezet. Naast het risico op criminaliteit brengt het gebruik van AI ook andere zorgen met zich mee, bijvoorbeeld over de bescherming van onze persoonlijke gegevens.

Gratis AI betekent niet altijd dat je er niets voor teruggeeft. Veel mensen gebruiken gratis AI tools zonder precies te weten wat er met hun persoonlijke gegevens gebeurt. Volgens AI en marketingexpert Patrick Petersen kunnen gegevens die gebruikers invoeren, zoals teksten, afbeeldingen en persoonlijke voorkeuren, die worden opgeslagen en geanalyseerd. Deze gegevens kunnen vervolgens worden gebruikt om AI systemen te verbeteren of voor commerciële doeleinden. Petersen omschrijft dit als data als valuta: je betaalt misschien niet met geld, maar mogelijk wel met je persoonlijke gegevens (Petersen, 26-02-2025)

Tegenstanders kunnen vinden dat AI voor iedereen toegankelijk moet blijven. Het is namelijk niet eerlijk om mensen die AI op een verantwoorde manier gebruiken te beperken, omdat anderen de technologie misbruiken. Volgens hen zouden vooral het misbruik worden aangepakt, in plaats van iedereen de toegang te beperken.

Hoewel ik dit een begrijpelijk argument vindt, is alleen het aanpakken van misbruik niet voldoende is. Sommige toepassingen met AI brengen namelijk grotere risico's met zich mee dan andere. En daarvoor heeft de Europese Commissie de AI Act gemaakt, hun hebben dit dus verdeeld onder vier risiconiveaus. AI gebruik die een risico vormen voor de veiligheid en rechten van mensen, worden verboden (Europese Commissie,2024). Daarom vind ik dat AI toegankelijk moet blijven, maar dat er duidelijke grenzen moeten worden gesteld aan risicovolle AI gebruik.

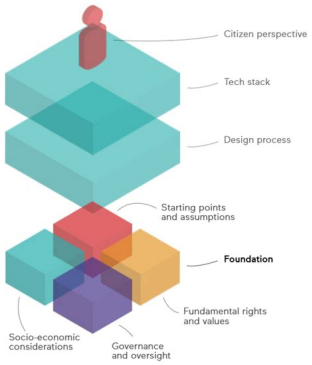
(https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai)

Volgens het onderzoeksartikel *AI-driven assistive technologies in inclusive education: benefits, challenges, and policy recommendations* kunnen AI hulpmiddelen kunnen studenten dus ook heel goed helpen die een beperking ondersteunen bij het volgen van onderwijs. Zo wordt het voorbeeld gegeven van student Alex, die moeite had met het verwerken van gesproken informatie tijdens colleges. Door AI te gebruiken voor het automatisch uitschrijven en samenvatten van lessen, kon hij zelfstandiger studeren en verbeterden zijn studieprestaties. “AI-powered tools allowed him to transcribe spoken content with high accuracy, highlight keywords, and summarize lecture material for review.”

Marleen Stikker schrijft in haar boek “Het internet is stuk” (2019) dat technologie niet alleen om technische mogelijkheden draait, maar ook om maatschappelijke waarden. Ze schrijft: “Technologie is een uitdrukking van onze cultuur en maatschappelijke waarden en is te belangrijk om enkel aan de engineers over te laten” (p. 168). Daarnaast heeft ze het over: “Het mantra moet daarom zijn: bescherm, reguleer, verbied, beboet” (p. 236). Dit sluit aan bij mijn mening dat AI toegankelijk moet blijven, maar dat risicovolle toepassingen duidelijke grenzen nodig hebben. Daarvoor is natuurlijk de AI act ervoor en de 4 risicovolle toepassingen.

Ook de Public Stack sluit aan bij mijn standpunt. In de juridische laag van dit model staat: “Human rights are guaranteed and public values respected.” Dit betekent dat technologie de mensenrechten moet beschermen en publieke waarden moet respecteren. Ik vind daarom dat AI systemen toegankelijk moeten blijven voor mensen

die er voordeel van hebben, maar ze mogen niet ten koste gaan van de privacy en veiligheid van anderen.

(Dlo, week 4 rechten)

Bits of Freedom (2026) waarschuwt voor de risico's van het verzamelen en gebruiken van persoonlijke gegevens. Volgens de organisatie gaan de AIVD en MIVD niet zorgvuldig genoeg om met grote hoeveelheden gegevens van burgers. Daarnaast vermoedt Bits of Freedom dat deze gegevens worden gebruikt om AI systemen te trainen. Ze benadrukken daarom dat goed en bindend toezicht noodzakelijk is.

Kortom, AI biedt veel voordelen, maar brengt ook risico's met zich mee, zoals criminaliteit en het misbruik van persoonlijke gegevens. Uit de AI Act, de Public Stack en de visie van Marleen Stikker blijkt hoe belangrijk het is om rekening te houden met veiligheid, privacy en publieke waarden. Daarom vind ik dat AI toegankelijk moet blijven voor iedereen, maar dat er duidelijke grenzen moeten worden gesteld aan risicovolle toepassingen. Zo kunnen we profiteren van de voordelen van AI, zonder de veiligheid en rechten van mensen uit het oog te verliezen. Want willen we echt dat een technologie die ons zou moeten helpen, uiteindelijk onze veiligheid en privacy in gevaar brengt? Ik niet in iedergeval.

Bronnenlijst:

- AD Techredactie. (2026, 24 september). *Veiligheidsdiensten: 'Cyberaanvallen steeds gemakkelijker en efficiënter door AI'*. AD. https://www.ad.nl/binnenland/veiligheidsdiensten-cyberaanvallen-steeds-gemakkelijker-en-efficienter-door-ai~ad46a381f/
- Bits of Freedom. (2026, 2 juli). *Reactie Bits of Freedom op toezichtrapport CTIVD nr. 84 over verwerking van bulkdatasets door de AIVD en MIVD*. https://www.bitsoffreedom.nl/pers/reactie-bits-of-freedom-op-toezichtrapport-ctivd-nr-84-over-verwerking-van-bulkdatasets-door-de-aivd-en-mivd/
- Europese Commissie. (2024) *AI Act*. Shaping Europe's Digital Future. https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai
- Kooli, C., & Chakraoui, R. (2025). AI-driven assistive technologies in inclusive education: Benefits, challenges, and policy recommendations. *Sustainable Futures, Hoofdstuk 3: Empowering inclusive education through AI-driven speech recognition and dictation tools* https://doi.org/10.1016/j.sftr.2025.101042
- Petersen, P. (2025, 26 februari). *De prijs van gratis AI: 'Weggeven van jouw data'*. Marketing Report. https://marketingreport.nl/de-prijs-van-gratis-ai-weggeven-van-jouw-data
- Public Stack. (z.d.). *Layers*. https://publicstack.net/layers/#fundamental-rights-and-values
- Richir, L. (2025, 29 juni). *Beelden van kindermisbruik steeds vaker gemaakt met artificiële intelligentie: "We verwachten enorme stijging"*. VRT NWS. https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2025/06/27/ai-en-kindermisbruik/
- Stikker, M. (2019). *Het internet is stuk: Maar we kunnen het repareren*. De Geus. https://waag.org/sites/waag/files/2025-02/MarleenStikker-HetInternetIsStuk.pdf